

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Гендерні студії

Шифр та назва спеціальності
011 – Освітні, педагогічні науки

Освітня програма
Педагогіка вищої школи

Рівень освіти
Магістр

Семестр
2

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Кафедра
Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна (301)

Тип дисципліни
Вибіркова

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Солодовник Тетяна Олександрівна

Tetiana.solodovnyk@khp.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ»

Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць.

Курси: «Психологічні аспекти комунікації у професійній діяльності», «Педагогічна психологія», «Історія психології», «Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Дидактика та педагогічні інновації»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/>

Загальна інформація

Анотація

Під час навчання ОК здобувачі зможуть опанувати основні знання щодо теорій гендеру, гендерної соціалізації, гендерних ролей, набути гендерну компетентність шляхом актуалізації розвитку соціального мислення та професійних якостей відповідно до сучасних демократичних європейських цінностей.

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Гендерні студії» є формування світогляду, здатного до передачі знань та розуміння суті гендерного підходу, подолання гендерних стереотипів, сексизму та дискримінації за ознакою статі, формуванню установок на гендерночутливий професійний світогляд і взаємодію, що сприятимуть виробленню навичок і толерантного ставлення до різних гендерів, вирішенню гендерних конфліктів у професійній, освітній і громадській сферах.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

Результати навчання

РН6.Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

РН7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН10.Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні роботи – 32 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На лекційних заняттях використовуються: розповідь, пояснення, демонстрація, дискусія.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; психодіагностичні методики, тренінги, практичні вправи, ділові ігри, контрольні роботи. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Навчальні матеріали доступні студентам в хмарному середовищі One Drive.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ до гендерної теорії

Система категорій теорії гендеру. Психологічні концепції та теорії гендеру. Гендер у соціокультурному вимірі

Тема 2. Історія фемінізму та гендерних досліджень

Історія фемінізму. Три хвилі фемінізму. Феміністичні рухи в Україні. Теорії фемінізму ХХ століття. Гендерні дослідження як новий етап розвитку феміністичної методології.

Тема 3. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект

Гендерні стереотипи як шаблон гендерної ролі. Гендерна роль: поняття, зміст, рівні аналізу.. Гендерно-рольовий конфлікт.. Сексизм та гендерна дискримінація.

Тема 4. Гендерна ідентичність особистості

Поняття гендерної ідентичності. Структура, види та розвиток гендерної ідентичності. Гендер та сексуальність.

Тема 5. Гендерні взаємовідносини різних вікових і соціальних груп

Гендерні стосунки в дитячих групах. Гендерні стосунки в юнацькому віці. Дружні, сексуальні й подружні стосунки. Гендерні взаємовідносини батьків і дітей в сім'ї

Тема 6. Гендерна психологія лідерства

Гендер і досягнення. Сучасні напрями дослідження гендерних аспектів лідерства. Гендерні теорії лідерства. Лідерський потенціал у жінок та його розвиток.

Тема 7.. Гендер і кар'єра

Особливості чоловічої і жіночої зайнятості на ринку праці в Україні і Європі. Психологічні чинники розвитку кар'єри чоловіків і жінок. Гендерні стереотипи у професійній діяльності. Гендерна дискримінація на робочому місці. Гендерно-рольовий конфлікт особистості у процесі кар'єрного розвитку.

Тема 8. Гендер і спілкування

Гендер у мовному вимірі. Гендерні особливості спілкування. Створення гендеру у спілкуванні.

Теми практичних занять

Тема1. Вступ до гендерної теорії

Система категорій теорії гендеру. Психологічні концепції та теорії гендеру. Гендер у соціокультурному вимірі

Тема 2. Історія фемінізму та гендерних досліджень

Історія фемінізму. Три хвили фемінізму. Феміністичні рухи в Україні. Теорії фемінізму ХХ століття. Гендерні дослідження як новий етап розвитку феміністичної методології.

Тема 3. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект

Гендерні стереотипи як шаблон гендерної ролі. Гендерна роль: поняття, зміст, рівні аналізу.. Гендерно-рольовий конфлікт.. Сексизм та гендерна дискримінація.

Тема 4. Гендерна ідентичність особистості

Поняття гендерної ідентичності. Структура, види та розвиток гендерної ідентичності. Гендер та сексуальність.

Тема 5. Гендерні взаємовідносини різних вікових і соціальних груп

Гендерні стосунки в дитячих групах. Гендерні стосунки в юнацькому віці. Дружні, сексуальні й подружні стосунки. Гендерні взаємовідносини батьків і дітей в сім'ї

Тема 6. Гендерна психологія лідерства

Гендер і досягнення. Сучасні напрями дослідження гендерних аспектів лідерства. Гендерні теорії лідерства. Лідерський потенціал у жінок та його розвиток.

Тема 7.. Гендер і кар'єра

Особливості чоловічої і жіночої зайнятості на ринку праці в Україні і Європі. Психологічні чинники розвитку кар'єри чоловіків і жінок. Гендерні стереотипи у професійній діяльності. Гендерна дискримінація на робочому місці. Гендерно-рольовий конфлікт особистості у процесі кар'єрного розвитку.

Тема 8. Гендер і спілкування

Гендер у мовному вимірі. Гендерні особливості спілкування. Створення гендеру у спілкуванні.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає виконання індивідуального завдання, також студенти опрацьовують лекційний матеріал, готуються до практичних занять, доповідей та презентацій.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, підручники) для самостійного вивчення та аналізу, підготовки до лекційних, практичних занять.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Богдан Ж., Мовчан Я. Гендерна психологія : навчально-методичний посібник для здобувачів другої (магістерської) вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. 155 с.
2. Гендерні дослідження : прикладні аспекти : монографія / [В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді та ін.] ; за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 448 с.
3. Кікінежді О. М., Василькевич Я. З. Психологічна безпека особистості в контексті елітарно-освітньої парадигми. Психологічна безпека особистості у змінному світі: міжнародна колективна монографія / за заг. ред. І.В.Волженцевої. Переяслав-Хмельницький : Домбровська Я.М., 2019. С. 287- 304. URL:<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/13279>
4. Ткалич М.Г. Гендерна психологія : навч. посіб. Київ : Академви- дав, 2011. 248 с.
5. Чуйко О., Куравська Н. Гендер і кар'єра: навчальний посібник / ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В.П., 2019. 372 с.
6. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 358 с.

Додаткова література

1. Гендерні студії: база тестових завдань з дисциплін спеціалізації. /За ред. І.В.Лупан. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2019. – 144 с.
2. Солодовник Т., Богдан Ж., Середа Н. Гендерні відмінності особистісних характеристик віртуального спілкування молоді студентського віку. Теорія і практика управління соціальними системами. 2019. № 3. С. 110-121. URL:
3. Davis, A. M. (2007). S.I.P. (school induced psychosis). *Qualitative Inquiry*, 13. 919–924.
4. Duehr, E. E., & Bono, J. E. (2006). Men, women, and managers: Are stereotypes finally changing? *Personnel Psychology*, 59, 815-846.
5. Gavey, N. (2005). Just sex? The cultural scaffolding of rape. New York: Routledge. Komesaroff, P., Rothfield, P., & Daly, J. (Eds.). (1997). *Reinterpreting menopause: Cultural and philosophical issues*. New York: Routledge.
6. Helgeson, Vicki S. (2012) *The psychology of gender* (4th ed.) Boston: Pearson

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%), Індивідуального завдання (40%), поточного оцінювання (40%).
Залік: усна відповідь на запитання (20%).
Поточне оцінювання: активна участь на заняттях (10%), усна доповідь (10%). 2 модульні контрольні роботи (20%), індивідуальне завдання (40%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Наталія СЕРЕДА